

13. Чернявська О. В. Організаційно-економічний механізм регулювання ринку праці України : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : спец. 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством» : [Електронний ресурс] / О. В. Чернявська; Н.-д. екон. ін-т М-ва економіки України. – К., 2009. – 32 с. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/ard/2009/09covrpu.zip>
14. Чернявська Ю. Б. Організаційно-економічний механізм державного регулювання ринку праці в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» : [Електронний ресурс] / Ю. Б. Чернявська; Н.-д. екон. ін-т Мін-ва екон. України. – К., 2010. – 20 с. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/ard/2010/10cybrpu.zip>

Корнієнко Г.В.

УДК 631.16:332:634.1

УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН НА РИНКУ ПРОДУКЦІЇ САДІВНИЦТВА

Постановка проблеми. Вирішення проблеми продовольчого забезпечення населення було і залишається імперативом в економічній політиці будь-якої країни. В досягненні продовольчої безпеки щораз більша роль відводиться плодам, ягодам і продуктам їх промислової переробки. З огляду раціональнішої організації харчування людини, здобутків лікувального садівництва та погіршення екологічної ситуації значення плодів і ягід як цінних продуктів споживання непинно зростає.

Досвід розвинених країн світу переконливо свідчить, що з підвищенням матеріального добробуту населення істотно змінюються звичні стандарти життя, поліпшується структура харчування, зокрема, збільшується в ній частка плодів, ягід і овочів та зменшується – хліба і картоплі. Якраз країни з найвищим доходом на душу населення відзначаються високим рівнем споживання плодів і ягід однією людиною в рік в межах 100 – 160 кг. До таких країн належать: США, Нідерланди, Австрія, Італія, Німеччина, Франція, Іспанія тощо. В Україні, яка числиться серед країн із середнім річним доходом цей показник не перевищує 30 – 35 кг. І це за умов наявного значного природно-економічного потенціалу для успішного розвитку садівництва.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В опублікованих раніше працях вітчизняних вчених здебільшого розглядалися різні аспекти розвитку плодопродуктового підкомплексу за умов адміністративно-планової економіки. Особливостям формування і ефективності функціонування плодопродуктового підкомплексу в умовах ринкових відносин присвячені роботи В.Г. Андрійчука, О.Ю. Баяри, В.І. Бойка, П.П. Борщевського, М.Я. Дем'яненка, О.Ю. Єрмакова, Ю.С. Коваленка, М.Ю.Коденської, М.Й. Маліка, Т.А. Маркіної, В.Я. Меселя-Веселяка, В.А. Рувьєва, П.Т. Саблука, О.М. Шестопаля, В.І. Шульги, А.І. Шумейка, В.В. Юрчишина та інших вчених. Незважаючи на те, що АР Крим належить до найрозвиненіших осередків промислового садівництва країни, проблеми ефективності плодопродуктового підкомплексу в сучасних умовах тут не досліджувались. Тому надто актуальними є дослідження комплексу питань спрямованих на збільшення виробництва плодів, ягід і продуктів їх промислової переробки та підвищення економічної ефективності підкомплексу.

Постановка завдання. Метою статті є удосконалення економічних відносин на ринку продукції садівництва на основі аналізу динаміки змін кількісних параметрів садівництва, оцінки його сучасного стану, аналізу реформування садівницьких підприємств і оцінки ефективності їх виробничої діяльності.

Важливою складовою АПК є плодопродуктовий підкомплекс. Основною метою його функціонування є задоволення потреб населення в таких життєвонеобхідних незамінних продуктах харчування як плоди, ягоди і продукти їх промислової переробки. Основними ланками плодопродуктового підкомплексу АПК є галузі, які займаються виробництвом, заготівлею, переробкою, зберіганням і реалізацією садівницької продукції. Основною формування підкомплексу є виробничі відносини між його складовими. Ефективність функціонування підкомплексу визначається передусім його структурою та обґрунтованістю економічного механізму відносин між ланками.

З переходом до ринкових відносин змінились засади формування плодопродуктового підкомплексу. Якщо раніше він формувався переважно на основі державних закупівель плодів та ягід, то за ринкових умов суб'єкти підприємницької діяльності вільні як у виборі виробничого напрямку господарювання, так і партнерів.

Варто відзначити, що виробничі зв'язки у підкомплексі й раніше характеризувались розбалансованістю, зокрема через прояви монополізму особливо з боку переробних підприємств і оптової торгівлі. Негативні процеси в підкомплексі значно погіршились в економічній ситуації, що склалась внаслідок лібералізації цін, великого диспаритету їх на сільськогосподарську і промислову продукцію, зниження платоспроможного попиту населення на плоди, ягоди та продукти їх промислової переробки. Це призвело до занепаду сировинних зон переробних підприємств, зменшення виробництва плодів, ягід і продуктів їх промислової переробки. Проблемними питаннями функціонування плодопродуктового підкомплексу в сучасних умовах є удосконалення відносин обміну. Це стосується розподілу доходів між сільським господарством та суміжними галузями АПК.

Економічна ефективність виробництва характеризується відношенням одержаного ефекту (результату) до ресурсів (затрат), які обумовили даний ефект (результат). Досягнення бажаної економічної ефективності будь-якого матеріального виробництва можливе лише за умови оптимізації "витрати – ефект".

Відмінності формування ринкових відносин у плодопродуктовому підкомплексі пов'язані з тим, що поряд із загальними закономірностями формування ринку продовольства галузь садівництва має ряд специфічних особливостей, найповніше врахування яких є неодмінною умовою раціонального влаштування і ефективного ведення виробництва. Основними серед них є: цілеспрямоване використання плодкових насаджень як основних засобів виробництва та їх територіальна прикріпленість до землі; велика капітало-, фондо- і трудомісткість виробництва продукції; необхідність кредитування; пряма залежність економічної ефективності продуктивного використання насаджень від породно-сортового складу; стабільність виробництва продукції лише за умов оптимальної вікової структури насаджень, що досягається планомірним їх відтворенням; недостатня транспортабельність і нетривке природне зберігання продукції; постійна зміна кон'юнктури ринку; необхідність мати добре розвинену інфраструктуру; висока сприйнятливість до ринкових відносин.

Важливе значення в підвищенні ефективності функціонування плодопродуктового підкомплексу належить поглибленню вертикальної і горизонтальної інтеграції.

Варто зазначити, що економічні дослідження функціонування плодопродуктового підкомплексу пов'язані зі значними складнощами через сучасну надто обмежену інформаційну базу. Це в свою чергу викликає необхідність опрацювання додаткових методичних підходів для виконання таких досліджень.

Аналіз динаміки основних показників розвитку садівництва АР Крим в останні роки свідчить про значне зменшення обсягів виробництва садівницької продукції, що сталося переважно в господарствах суспільного сектору. Зниження валового збору плодів і ягід в 2011 р. порівняно з 1990 р. на 39,4% зумовлене зменшенням площ плодоносних насаджень та на 60,6% - зниженням врожайності. Незабезпеченість господарств обіговими засобами є основною причиною зниження інтенсивності виробництва продукції і посилення ризику від природних чинників.

Розвиток різних форм господарювання у плодопродуктовому підкомплексі спрямований на організацію великомасштабного виробництва плодів і ягід, посилення інтеграційних процесів. Водночас у збільшенні валових зборів плодів і ягід важливе місце відводиться товарній спрямованості садівництва в інших формах господарювання, зокрема, це стосується особистих господарств населення, формування на їх основі вагомих суб'єктів ринку садівницької продукції.

Важливим напрямком поліпшення якісного складу промислових садів з врахуванням потреб внутрішнього ринку є збільшення в них питомої ваги кісточкових культур, зокрема сливи, вишні, абрикосу, до 7% та ягідників, до 5% у загальній площі плодкових і ягідних насаджень. Ягідні культури забезпечують високу і швидку окупність капітальних вкладень і, таким чином, можуть бути важливим джерелом нагромадження внутрішніх інвестицій у створення плодкових насаджень, про що свідчить досвід ряду господарств.

Враховуючи тенденцію збільшення місткості ринку садівницької продукції внаслідок введення в дію нових потужностей її промислової переробки уточнені прогностичні обсяги виробництва плодів і ягід. Потреба плодів і ягід для населення області і плодпереробної промисловості в АР Крим до 2020 р. прогнозується в обсязі 617 тис. т, в тому числі для споживання населенням – 142 і на експорт – 60 тис. т.

Аналіз сучасних економічних взаємовідносин товаровиробників із заготівельними і переробними підприємствами свідчить про нагальну необхідність їх удосконалення на основі забезпечення взаємної вигоди, еквівалентності обміну продукції і послуг.

Перспективною формою горизонтальної інтеграції в садівництві вважаємо агропромислове підприємство, в якому в єдиному технологічному циклі поєднуються виробництво, промислова переробка і реалізація продукції. Таким вимогам відповідає й вертикальна інтеграція у формі асоціацій садівницьких господарств інтегратором яких виступатиме плодпереробне підприємство.

Економічний механізм взаємовідносин між партнерами інтеграції формується на основі пропорційного розподілу кінцевих результатів, з врахуванням рівновігдності поточних витрат на всіх стадіях доведення кінцевого продукту до споживача. Базою для визначення таких пропорцій є ціна виробництва.

Вважаємо мінімально-необхідним коефіцієнт прибутковості на затрати в розмірі 1,3, що забезпечить внутрішні нагромадження для розширеного виробництва. Нами розраховано ціну виробництва на окремі види садівницької продукції, яку можна вважати пересічно-необхідними витратами за сучасного рівня цін на матеріально-технічні ресурси, що використовуються у сільському господарстві.

Висновки. 1. Важливою складовою агропромислового комплексу є плодопродуктовий підкомплекс. Його сутність полягає в об'єднанні аграрних, промислових і торгових підприємств, які на основі взаємовигідних відносин спрямовують свою діяльність на забезпечення населення плодами, ягодами і продуктами їх промислової переробки та збільшення обсягів їх експорту.

2. Поряд із загальними закономірностями формування ринку в сільському господарстві галузь садівництва відзначається рядом характерних особливостей, найповніше врахування яких є неодмінною умовою високоефективного влаштування і ведення виробництва.

3. Наявний природно-економічний потенціал АР Крим для розвитку промислового садівництва в останні роки використовується вкрай недостатньо. В економічній ситуації, що склалась внаслідок раптового демонтажу адміністративно-планової системи в садівництві переважають негативні тенденції.

4. Основними напрямками формування ринкової інфраструктури регіонального плодопродуктового підкомплексу вважаємо: створення оптового ринку; створення спеціалізованих агроторгових домів; влаштування спеціалізованих та осібних відділів з реалізації плодів тощо.

Джерела та література:

1. Кравець О. В. Оптимальні розміри “сировинних” зон для плодоовочевих виробництв / О. В. Кравець // Україна в 2000 році: трансформація в ринкову економіку : матеріали Всеукр. міжвуз. науч.-практ. конф. – Симферополь, 2000. – С. 209-213.
2. Ковач С. І. Калькуляція собівартості продукції садівництва / С. І. Ковач // Економіка та підприємництво : зб. наук. праць молодих учених та аспірантів. – К. : КНЕУ, 1999. – Вип. 3. – С. 172-177.
3. Панасенко Г. В. Зміни організаційних форм господарювання садівницьких підприємств Черкаської області / Г. В. Панасенко // Збірник наукових праць Луганського національного аграрного університету / за ред. В. Г.Ткаченко. – Луганськ : Элтон-2, 2002. – № 14 (26). – С. 146-150.
4. Соченко В. М. Підвищення економічної стійкості галузі садівництва в Криму / В. М. Соченко // Вісник ХНТУСГ. – Харків, 2004. – С. 51-53.

Круликовский А.П., Круликовский С.А., Акинина Л.Н.**УДК 332.122.****РАЗРАБОТКА ПОЛИПАРАМЕТРИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ
СНАБЖЕНИЕМ НА ОСНОВЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ОБОРАЧИВАЕМОСТИ**

Постановка проблемы. Современное предприятие в условиях глобализации экономики вынуждено использовать все свои возможности для обеспечения конкурентоспособности. Значительное воздействие на развитие организации процессов управления на предприятии оказал переход от рынка, контролируемого продавцом, к рынку, контролируемому покупателями, сопровождавшийся существенными изменениями в стратегии товародвижения. Современный бизнес характеризуется тем, что конкурируют не только фирмы, но и их снабженческо-сбытовые цепочки. Оптимизация процесса управления запасами становится важнейшим фактором роста прибыли и рентабельности активов. Важнейшей задачей органов снабжения предприятия является рациональное обеспечение деятельности предприятия необходимыми товарными запасами соответствующего качества с использованием информационных технологий автоматизирующих основные бизнес-процессы в компании.

Анализ основных исследований и публикаций. Вопросы оптимизации и автоматизации логистики в условиях неравномерности процессов управления запасами предприятий вызывают постоянный практический интерес. Проблему управления запасами разрабатывали Шарков, А.А. [1], Абрамов А.А. [2], Рыжиков Ю. И. [3], Линдере М.Р. [4], Шрайбфедер Дж [5], Доналд Дж. Б. [6], Лукинский В. [7]. Использование методов инновационного логистического менеджмента в практике бизнеса позволяет значительно сократить товарные запасы, ускорить оборачиваемость оборотного капитала, снизить себестоимость продукции и обеспечить наиболее полное удовлетворение потребителей. В большинстве представленных на рынке корпоративных управляющих системах пока достаточно успешно решаются задачи текущего оперативного и бухгалтерского учета, отражающие движение финансовых и товарных потоков предприятия лишь по факту их совершения. В лучшем случае поддерживается лишь относительно небольшой перечень задач бюджетирования. Функции же планирования, особенно планирования закупок товара, пока в большей части разработок остаются в стороне.

Цели и задачи. Целью данной работы является определение методики повышения эффективности функционирования предприятия, за счет оптимизации стратегий управления запасами.

Автоматизация процессов управления закупками и заказами является важной составляющей реализации корпоративной стратегии предприятия с оптимальными затратами материальных, финансовых, трудовых, информационных, энергетических и других видов ресурсов.

Основные результаты исследования. Упорядочивание и автоматизация бизнес-процессов на любом этапе цепочки поставок помогает повысить точность планирования, оптимизировать уровень складских запасов, снизить издержки и вывести на новый уровень скорость реакции на изменения клиентских потребностей и изменения в условиях работы с поставщиками. Финансовый успех компании напрямую зависит от того, насколько быстро средства, вложенные в запасы, превращаются в живые деньги. В качестве показателя ликвидности запасов используется коэффициент оборачиваемости запасов. Важность этого показателя связана с тем, что прибыль возникает при каждом "обороте" запасов.

Чем выше оборачиваемость, тем лучше. Но по всем поставкам мы не сможем часто пополнять запасы - существуют требования поставщиков по объему, минимальные партии производства, да и потребности в товарах разные – нет смысла поставлять один ящик или килограмм каждый день. Но изучить возможность уменьшения интервала между заказами нужно, если мы хотим оптимизировать управление запасами. Особенно, если мы будем рассматривать всю цепочку поставок в целом [8].

В связи с тем, что основным процессом любого предприятия является процесс реализации продукции, т.е. продажи, то именно он регламентирует, как именно необходимо управлять запасами. Эффективное решение этой проблемы на предприятиях возможно при выработке набора критериев, для оптимизации размера материальных запасов. Для успешного планирования запасов необходимо планировать продажи, т.е. формировать «План продаж». Детализация и глубина плана продаж зависит от стратегии компании. Рассмотрим годовой план продаж. Минимальной детализацией является «Группа товаров» в месяц. Максимальной – Товар, Контрагент, Дата реализации.